priesmėlis. Rusvas aliuvinis priesmėlis slūgso 1,4–1,91 m gylyje. Jis suneštas šaltinių ir polaidžių vandenų, tekėjusių į Nevėžio slėnį nuo viršutinių upės terasų. Ten viršutinį natūralų sluoksnį sudaro kietai susluoksniuotas rausvas moreninis priemolis.

The excavation at Paeismilgio Street 12

In 2009, 115.5 m^2 were excavated in the SW part of the plot at Paeismilgio Street 12 in Kėdainiai Old Town. A 1.3 m thick cultural layer with six horizons was discovered. The earliest cultural layer horizon dates to the 15th century, the latest to the first half of the 20th century. At a depth of 24–30 cm the foundations of the Shiva Kruim Jewish school, built in the 19th century and demolished in 1942, (Fig. 1) were unearthed. The remains of a 17th-century wooden building with fragments of green glazed stove tiles (Fig. 2), pot sherds, glass vessel shards, and buttons turned from bone (Fig. 3) were found deeper in the soil. During the 15th–16th centuries this was the site of a courtyard, the layers from which contained animal bones and ceramic sherds (Figs. 4–5).

KLAIPĖDA

Žilvinas Čėsna

Tyrinėjimai Daržų gatvėje 7

2009 m. Klaipėdoje, sklype Daržų gatvėje 7, vykdyti archeologiniai tyrinėjimai. Tyrinėtas sklypas patenka į Klaipėdos senamiesčio su priemiesčiais teritoriją (unikalus kodas A1704K). Archeologinių tyrinėjimų tikslas buvo ištirti čia ketinamo statyti pastato vietą. 2008 m. šiame sklype tyrinėjimus atliko archeologas M. Brazauskas. Jų metu ištirtas 100 m^2 plotas, aptiktas 1,8 m storio kultūrinis sluoksnis (*ATL 2008 metais*, V., 2009, p. 341–342). 2009 m. ištirta 36 m^2 perkasa bei šurfuojant ištirtas 56 m^2 plotas. Sklypas yra centrinėje Odų gatvės (vėliau Frydricho priemiesčio) dalyje. Iš ankstesnių archeologinių tyrinėjimų žinoma, jog šioje senamiesčio dalyje ankstyviausi kultūriniai sluoksniai siekia XVI a. vidurį, o ankstyviausias užstatymas datuojamas XVII a. pradžia. 1985 m. E. Paleckis, ištyręs sklypą Daržų gatvėje 8, nustatė, jog ankstyviausi kultūriniai sluoksniai datuojami XVI a. viduriu, o užstatymas – XVII a. pabaiga – XVIII a. viduriu (*LIIR*, f. 1, b. 1479), XVII a. pabaiga jis datavo ir Daržų gatvėje 1, pastato viduje iškastoje tranšėjoje rastas užstatymo liekanas (*LIIR*, f, 1, b. 741). Tirdamas Daržų gatvėje 10, 1993 m. J. Genys šio sklypo pirminį užstatymą datavo XVII a. pabaiga (*LIIR*, f. 1, b. 913). 2005 m. M. Brazauskas vykdė žvalgomuosius tyrimus sklype Daržų gatvėje 9 / Aukštosios gatvėje 15. Jų metu nustatyta, jog ankstyviausias užstatymas datuojamas ne ankstesniu kaip XVIII a. laikotarpiu, XVI–XVII a. čia buvo reliktinis vandens telkinys (*ATL 2005 metais*, V., 2006, p. 252–253). 2008 m. Daržų gatvės 7 sklype vykdytų tyrimų metu M. Brazauskas nustatė, jog ankstyviausias užstatymo horizontas čia datuojamas XVI a. pabaiga – XVII a. pradžia.

2009 m. tyrinėjimai vyko dviem etapais. Birželio mėnesį kasta 36 m^2 perkasa, pratęsianti M. Brazausko 2008 m. tirtą plotą. Perkasoje fiksuotas 1,8 m storio kultūrinis sluoksnis, nustatyti 2 užstatymo horizontai. Ankstyviausiam užstatymo horizontui priskirti akmeni-

niai pamatai su raudonomis plytomis grįstu grindų fragmentu, kurie buvo rasti perkasos ŠV dalyje. Sprendžiant pagal buitinę ir statybinę keramiką, pastatas datuojamas XVII a. pabaiga – XVIII a. pradžia. Manytina, jog tai 2008 m. kastoje perkasoje rastų antrajam užstatymo horizontui priskirtų pamatų tęsinys. Antras užstatymo horizontas – tai didelių lauko riedulių bei raudonų molio plytų pamatas, fiksuotas ankstesniojo užstatymo vietoje. Pirmasis pastatas rekonstrukcijos metu buvo padidintas ir, tikėtina, iš karkasinio perstatytas į mūrinį. Remiantis rasta keramika, ši rekonstrukcija siejama su XVIII a. vidurio laikotarpiu. Pastato viduje atsidengė 2 patalpos, kurios, sprendžiant pagal radinius (grūdai, žirniai), galėjo būti skirtos ūkinei veiklai. Šie pamatai taip pat siejami su 2008 m. rastais pamatais, priskirtais trečiam užstatymo horizontui. 1,8–1,9 m gylyje fiksuotas iki 30 cm storio juodžemio – buvusių daržų – sluoksnis.

2009 m. rugsėjo mėnesį vykdytas antras tyrinėjimų etapas, kurio metu ištirta 14 2x2 m dydžio šurfų, iš viso 56 m^2 plotas. Šurfuose 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14 fiksuotas 2–2,7 m storio kultūrinis sluoksnis. Pagal surastus archeologinius radinius sluoksniai datuojami XVII–XX a.

Tiesiant elektros ir dujų komunikacijas į sklypą, taip pat buvo iškasta 80 m trasų, kurių gylis 70 cm, plotis 40 cm. Jomis žvalgytas bendras 32 m^2 plotas. Jame radinių nerasta – trasų vietoje sluoksniai suardyti ankstesnių perkasimų.

The excavation at Daržų Street 7

In 2009, a 36 m^2 trench and 56 m^2 in test pits were excavated on the plot at Daržų Street 7 in Klaipėda and a 1.8 m thick cultural layer with 2 development horizons was discovered. The lower layer contained the remains of a late 17th – early 18th-century building, the upper the remains of a mid-18th-century building. A layer of humus (a former garden) up to 30 cm thick was found at a depth of 0.8–1.9 m.

Roma Songailaitė

Tyrimai H. Manto gatvėje 11

2009 m. gegužės mėnesį MLIM Klaipėdoje, H. Manto gatvėje 11, 4216 m^2 dydžio sklype vykdė žvalgomuosius archeologinius tyrimus. Jie atlikti sklypo R pusėje, prie H. Manto gatvės Tyrimai vykdyti sklypo detaliojo planavimo proceso metu pagal atliktus sklypo istorinius bei esamos planinės medžiagos kartografinius tyrimus. Tyrimų tikslas – nustatyti prie H. Manto (buvusios Liepojos) gatvės prieškariu stovėjusių pastatų vietas bei datuoti surastą kultūrinį sluoksnį. Likusioje sklypo dalyje, kur šiuo metu tebestovi buvęs „Vaivos“ kinoteatras, archeologiniai tyrimai bus vykdomi ateityje, nugriovus šį pastatą.

Apie 400 m^2 dydžio teritorijoje tarp vasaros kavinės, esančios prie buvusio „Vaivos“ kinoteatro bei H. Manto gatvės, buvo iškasta 10 šurfų ir ištirtas apie 53 m^2 plotas. Žvalgomųjų archeologinių tyrimų metu rasti dviejų prieškariu sklype stovėjusių pastatų pamatų fragmentai.

Pirmojo pastato PV pusės pamatų fragmentai rasti šurfuose 2, 4, 5. Pamatai vietomis nuardyti iki apatinės akmenų eilės. Pamatų paviršius rastas 30–60 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus. Nustatytas pamatų plotis apie 75–80 cm, storis apie 38–60 cm. PV pamatų išorinis kraštas ties ŠV sklypo riba nutolęs nuo dabartinio šaligatvio 6 m (šurfe 5), ties 15 metru (šurfe 2) – 5,3 m,